

HOSPODÁRSKY ŽIVOT

HOSPODÁRENIE MESTA

Bude doplnené po schválení závěrečného auditu v MsZ

VÝSTAVBA A ROZVOJ MESTA

VÝSTAVBA V KASÁRŇACH

Lokalita Kasárne Brezno – mestská časť Banisko od roku 2003 stratila svoju pôvodnú funkciu. Vo verejnej súťaži spoločnosť Istrofinal areál odkúpila v roku 2013 a začala s veľkým vypracovaním urbanistickej štúdie s víziou pre nové bývanie rodinných domov a bytoviek. Najskôr sa pripravovali inžinierske siete, s výstavbou bytových domov začala táto žilinská developerská spoločnosť v roku 2021. Po dvoch rokoch výstavby, v polovici mája tohto roku skolaudovali prvé dva bytové domy. Nachádza sa v nich 72 bytov, majú 6 nadzemných podlaží, na každom je 6 bytov, a to jedno-, dvoj- a trojizbové. Po úspešnej prvej etape výstavby bytových domov ani nie po polroku - v októbri tohto roku - prišla na rad kolaudácia ďalších dvoch bytových domov a komfortnej rezidencie Gemini I. s novým konceptom na bývanie. Zaujímavým bol ukázkový byt v Gemini I. na poslednom piatom poschodí s veľkoryso riešenou strešnou terasou, ktorá má 67 metrov štvorcových. Objekt sa nachádza sa pri vstupe do areálu zo strany cintorína. Má oplotený pozemok so záhradou, ihrisko a ponúka nadštandardné bývanie v jedno až štvorizbových bytoch s dostatkom parkovacích miest. V ich okolí je športovo-oddychová zóna, knihovňa či workoutové ihrisko. Projekt vypracoval architekt Rastislav Straňák.

Postupne sa do nových objektov sťahujú obyvatelia. V areáli bývalých kasární v súčasnosti pokračuje aj individuálna bytová výstavba. Za posledné tri roky tu

vyrástli desiatky rodinných domov. Do mnohých sa už v tomto roku nasťahovali prví obyvatelia.

V areáli kasárne pribudla už v minulom roku prevádzka umyvárne a pneuservisu.

REKONŠTRUKCIA RÁZUSOVEJ ULICE

Rázusova ulica sa tohto roku už dočkala ukončenia obnovy. S komplexnou rekonštrukciou tejto ulice v historickom centre mesta začalo mesto v roku 2021. Vyčlenilo na projekt peniaze z mestského rozpočtu. Obnova spočívala vo vybudovaní obojstranného bezbariérového chodníka od križovatky so Švermovou a Černákovou ulicou až po budovu okresného úradu na námestí. V prvej etape sa podarilo zrealizovať stavebné a parkové úpravy na približne 400-metrovom úseku v západnej časti a podobný proces vrátane vybudovania dažďovej kanalizácie na odtok zrážkovej vody mal nasledovať počas uplynulého roka aj na opačnej strane ulice. Tento zámer však vyšiel len čiastočne. Postup prác totiž výrazne skomplikovalo nesprávne uloženie podzemných vedení už existujúcich inžinierskych sietí, čo malo za následok niekoľkotýždňové zdržanie a následné oddialenie termínu dokončenia. Keďže z časového hľadiska nebolo reálne odovzdať posledný opravovaný úsek do užívania pred začiatkom zimnej sezóny, mesto z dôvodu zabezpečenia priechodnosti v tomto období nepovolilo zhotoviteľovi realizáciu výkopových prác na zvyšnej časti chodníka. Dokončenie rekonštrukčných prác bolo pôvodne naplánované na jeseň 2022, ale vzhľadom na zložitosť výkopov pre nesprávne uloženie jestvujúcej sieťovej infraštruktúry zhotoviteľ tento termín nestihol. Hotové dielo napokon odovzdal do užívania verejnosti až v jarých mesiacoch tohto roka. Komplexná rekonštrukcia Rázusovej ulice v historickom centre mesta tak v tomto roku dospela do zdarného konca.

OBNOVA VNÚTROBLOKOV

V meste sa postupne obnovujú aj sídliskové vnútrobloky. V lete sa pustilo do najväčšej revitalizácie verejných priestranstiev za ostatné obdobie. V Štvrti Ladislava Novomeského a na uliciach 9. mája a MPČL na Mazorníkove tak vďaka zdrojom z európskych fondov v priebehu niekoľkých mesiacov vyrástli nové detské ihriská, fit parky pre seniorov, oddychové a stretávacie zóny s množstvom izolačnej zelene, obnovou prešli aj poškodené chodníky a schody, pribudli prvky drobnej architektúry, odpadkové koše, stojany na bicykle, lavičky, kontajnerové stojiská. Účelom projektu bolo vytvoriť pekné, funkčné a bezpečné prostredie na trávenie voľného času, vhodné aj pre imobilných občanov.

ZREKONŠTRUOVANÁ MATERSKÁ ŠKOLA

Materská škola na najväčšom breznianskom sídlisku prešla výraznou obnovou. Mesto podalo projekt s cieľom znížiť spotrebu energie pri prevádzke budovy materskej školy na Ulici MPČL a bolo úspešné. Na renováciu získalo nenávratný finančný príspevok vo výške viac ako 250 tisíc eur. Práce spočívali v zateplení obvodového plášťa a stropu nad štvrtým nadzemným podlažím, vo výmene okien a dverí, nadstavby vonkajšieho schodiska a v ďalších stavebných úpravách vrátane osadenia rekuperačných jednotiek v jednotlivých triedach. Keďže na obnovu priestorov na prvom a druhom nadzemnom podlaží sa projekt nevzťahoval, radnica ich v budúcnosti plánuje zrenovovať z vlastných zdrojov. Samotnou rekonštrukciou materskej školy sa nielenže skvalitnili podmienky pre deti, ale mesto vďaka nej dokáže znížiť spotrebu energií o viac ako 50 percent, čím ročne ušetrí značné finančné prostriedky.

INKLUZÍVNE IHRISKO

Vďaka dotácii z ministerstva práce začiatkom roka otvorili na nábreží prvé inkluzívne ihrisko v Brezne a nazvali ho „Rodinka“. S výstavbou objektu začali v jeseni minulého roka. Nejde o klasický detský park v oddychovej zóne na nábreží Hrona; jednotlivé hracie prvky sú totiž konštrukčne aj dispozične riešené tak, aby sa na nich mohli plnohodnotne zahrať všetky deti bez ohľadu na psychické či fyzické schopnosti, hmotnosť, vek, národnosť, pohlavie, rasu, sociálny status či zdravotné postihnutie, čo je vlastne podstatou tohto typu verejného priestoru. Ihrisko „Rodinka“ je nielen inkluzívne a bezbariérové, ale aj moderné a ekologické.

Je zhotovené z prírodných materiálov, vďaka čomu poskytuje zdravé a bezpečné prostredie pre zmysluplné trávenie voľného času celej rodiny. Okrem hojdačiek, fit dráhy a altánku sa v ňom nachádzajú aj dve hracie zostavy v tvare lodí, ktoré nielenže tematicky dotvárajú atmosféru nábrežia, ale zároveň poskytujú najmenším návštevníkom podnetné miesto na hranie, objavovanie a dobrodružstvo.

NOVÉ LÚČNE SPOLOČENSTVÁ

Potrebuje menej hluku, prachu a slnečného žiarenia, viac vody, vlhky a rozmanitosti živočíšnych druhov. Mesto sa aj v tomto roku snažilo prispôbiť dôsledkom globálneho otepľovania masívnou výsadbou zelene. Na tento účel získalo z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu takmer 92 tisíc eur. Nové lúčne spoločenstvá, ktoré v porovnaní s bežnými trávnikmi nevyžadujú náročnú údržbu, tak pribudli na uliciach ŠLN, ČSA, Krčulova, Švermova, Jilemnického, Kuzmányho, ale aj na Mazorníkove a nábreží Hrona. Okrem zelenej steny na stojisku na Malinovského ulici došlo na križovatke ulíc ČSA a Hradby k výsadbe zeleného ostrova a rovnako aj k osadeniu unikátnej rastlinnej sochy cyklistu. Projekt tiež počíta s podporou rozširovania včelstiev, motýľov a hmyzu vďaka rozmiestneniu 14 hmyzích domčekov. Samotný efekt jednotlivých opatrení bude viditeľný už na jar budúceho roku a v maximálnej miere zhruba počas vegetačného obdobia.

MODERNIZÁCIA VEREJNÉHO OSVETLENIA,

Ministerstvo investícií ešte v roku 2021 schválilo Breznu žiadosť o poskytnutie dotácie vo výške takmer 950 tisíc eur na projekt s názvom Inteligentné prvky správy mesta Brezno. Vďaka nemu postupne došlo k modernizácii verejného osvetlenia, vrátane obnovy rozvádzačov a výmeny 510 LED svietidiel, čo okrem priamych ekonomických úspor prinesie mestu aj možnosť prostredníctvom existujúcej svetelnej infraštruktúry vybudovať vlastnú dátovú sieť, monitorovať stav parkovania, bezpečnosti alebo kvality ovzdušia či automaticky regulovať intenzitu osvetlenia. Hlavným benefitom projektu je zníženie nákladov na inštaláciu napríklad kamerového systému, 5G vykrývačov, environmentálnych senzorov a ďalších smart riešení, keďže tie už nebudú potrebovať alternatívny napájací zdroj alebo batérie.

Výsledkom má byť moderné a regulovateľné verejné osvetlenie s inteligentnými funkciami, čo bude mať pozitívny vplyv na spotrebu energie, životné prostredie i kvalitu života obyvateľov.

KOMPOSTÁREŇ

Výstavba mestskej kompostárne v časti Mazorníkovo - Mliekarenská ulica začala ešte v roku 2021; tohto roku práce na výstavbe pokročili. Predpokladaný termín ukončenia stavebných prác je naplánovaný na jún budúceho roka. Na jej realizáciu získalo mesto nenávratný finančný príspevok vo výške takmer 2,4 milióna eur z ministerstva životného prostredia. Snahou mesta je zabezpečiť dôsledné triedenie biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z rodinných a bytových domov a jeho následné ekologické spracovanie. Kuchynský odpad z bytových domov sa triedi už druhý rok, rodinné domy mali možnosť získať z mesta kompostéry na tento druh odpadu. Znížením množstva komunálneho odpadu, ktorého značnú časť tvorí práve bioodpad, tak mesto ušetrí nemalé finančné prostriedky za jeho uloženie a likvidáciu na miestnej skládke. Proces výroby kompostu využiteľného pre účely mesta a jeho obyvateľov bude prebiehať pomocou moderných technológií v uzavretom areáli na Mliekarenskej ulici, ktorý je dostatočne vzdialený od najbližšej obytnej zóny.

HOTEL ĎUMBIER

Mesto ako vlastník objektu v minulom roku po uplynutí desaťročnej nájomnej zmluvy prevzal jeho správu a prevádzku do svojich rúk a začala s obnovou vonkajších priestorov. Hotel už má za sebou rekonštrukciu fasády, výmenu okien, náter strechy aj renováciu stravovacej časti. Mesto sa aj naďalej snaží zvyšovať jeho atraktivitu postupnými úpravami ubytovacích priestorov a zlepšovaním kvality poskytovaných gastronomických služieb. Cieľom je, aby historická budova hotela nadobudla podobu štýlového mestského hotela spĺňajúceho trojhviezdičkové kritériá. V tomto roku začali opäť prevádzkovať veľkú sálu hotela a upravili časť ubytovacích jednotiek.

DOPRAVA

DRUHÝ ÚSEK OBCHVATU

V septembri 2020 sa v Brezne podarilo spustiť realizáciu druhej etapy obchvatu mesta. Nový, viac ako 1,6-kilometrový úsek priamo nadväzuje na prvú časť obchvatu z roku 2017 a prepája ju s cestou I/72, čím sa z centra mesta odkloní tranzitná doprava smerujúca do Tisovca. Stavba má znížiť hluk a emisie v intraviláne mesta, zvýšiť priepustnosť premávky a poskytnúť vyšší dopravný komfort užívateľom komunikácie. Výstavba bola pôvodne naplánovaná na obdobie 30 mesiacov, všetko však skomplikoval nečakaný problém so stabilitou svahu, ktorý si vyžiadal nevyhnutné zmeny technického riešenia. Počas prác sa na 300-metrovom úseku na Jamách vyskytol zosuv, ktorý časovo a technicky zásadne skomplikoval výstavbu. Pre Slovenskú správu ciest ako investora to znamenalo nielen predĺženie výstavby o pol roka, ale aj stopercentné navýšenie ceny diela z 20 na 40 miliónov eur. Komplikácie pri zosuve pôdy si vyžiadali rozšírené stabilizačné a sanačné práce a predĺženie realizácie o 6,5 mesiaca. Predraženie nespôsobil len samotný zosuv, ale aj pandémie, vojnový konflikt na Ukrajine, inflácia a nárast cien materiálov a práce. Druhá etapa prvého úseku obchvatu Brezna plynule nadviazala na I. etapu, ktorá bola ukončená v križovatke Mazorníkovo na ceste II/529 a na konci výstavby bola napojená na cestu I/72 smerujúcou do Tisovca. Nasledovať bude II. etapa druhého úseku, kde je naplánovaná výstavba pokračovania cesty I/66 smerom na Polomku.

Po otvorení novovybudovaného úseku obchvatu by mali vodiči jazdiaci po Staničnej ulici zbystriť pozornosť. Jej časť od poslednej prevádzky po okružnú križovatku Mazorníkovo sa totiž stala natrvalo jednosmernou. V praxi to znamená, že odbočenie z kruhového objazdu pri Baldovskom moste smerom k malej železničnej stanici už nie je možné. Na Staničnú ulicu sa tak dostanú prejazdom cez námestie alebo cez novú kruhovú križovatku v Podkoreňovej po Tisovskej ceste. Zmenu organizácie

dopravy, ako aj celý nový úsek obchvatu si mohli záujemcovia pozrieť v predstihu a to deň pred jeho oficiálnym otvorením ako nemotoroví účastníci cestnej premávky.

NOVÉ CYKLOPRÍSTREŠKY

Dlhodobou snahou breznianskej samosprávy je podporovať možnosti cyklistickej dopravy a cykloturistiky na svojom území. Vďaka úspešnému projektu a získaným finančným prostriedkom z Integrovaného regionálneho operačného programu sa jej aj v tomto roku podarilo nadviazať na projekt budovania doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vo forme prístreškov a stojanov na odkladanie bicyklov. V bezprostrednej blízkosti existujúcich cyklotrás tak pribudli ďalšie tri cykloprístrešky, pričom v meste ich je už celkovo osem. Nachádzajú sa neďaleko dopravného ihriska, pri minigolfe, na Banisku, oproti čističke odpadových vôd pred Valaskou, na Šrámkovej ulici, na Hradbách, pri plavárni na Mládežníckej ulici a pri železničnej stanici Brezno – mesto. Ich nespochybniteľnou výhodou je nepretržitá prevádzka, dostatočná kapacita a symbolický poplatok vo výške 50 centov na deň.

OPRAVA CIET A CHODNÍKOV

Stav komunikácií a statickej dopravy sa zlepšuje. Aj počas uplynulých 12 mesiacov sa v Brezne realizovali opravy najpoškodenejších úsekov ciest a chodníkov. Mesto dokončilo 1,6-kilometrový úsek miestnej komunikácie na Šiašove, v spolupráci so Slovenskou správou ciest sa mu podarilo presadiť opravu vozovky od Tesca po čerpaciu stanicu Slovnaft a na jeho podnet došlo aj k významnej rekonštrukcii cesty na trase Brezno - Čierny Balog – Utekáč. Breznianskej samospráve sa pomerne pružne darí reagovať aj na požiadavky motoristov v oblasti statickej dopravy.

CYKLOCHODNÍK NA ULICI B. NĚMCOVEJ

V rámci projektu budovania siete mestských cyklotrás, ktoré budú spájať jednotlivé časti mesta s námestím, ale aj s priemyselnými zónami a turistickými centrami v okolí, pokračovala veľká obnova chodníkov v Brezne. Po Rázusovej ulici prišla v polovici júna na

rad výstavba prvej etapy projektu Cyklodoprava v meste Brezno – Ulica Boženy Němcovej, ktorú finančne podporil Banskobystrický samosprávny kraj. Na oboch stranách ulice mesto prostredníctvom vysúfaženého zhotoviteľa postupne realizuje chodníky pre peších aj cyklistov, ktoré od seba oddeľuje zelený pás. Počas prác došlo k nutnému výrubu stromov, pričom následne bola zrealizovaná náhradná výsadba a namiesto 13 odstránených drevín tu vysadia takmer 60. V rámci prvej etapy už pribudlo 40 stromov, v druhej etape, ktorá bude pokračovať v tomto roku, vysadia ďalších 19. Ulica bude mať aj nové verejné osvetlenie

PARKOVANIE

Nielen v Brezne, ale na celom Slovensku sa stále zvyšuje počet automobilov a zhoršujú sa možnosti parkovania predovšetkým pre domácich obyvateľov. Niet sa čo čudovať; i napriek tomu, že počet breznianskych obyvateľov sa znižuje, počet áut v meste stále stúpa. V meste žije ku koncu tohto roka 16 349 obyvateľov starších ako 18 rokov a vo vlastníctve obyvateľov je viac ako 8 700 áut. Aut je toľko, že už nemajú kde parkovať. Ak sa večer prejdete ulicami a sídliskami mesta, zistíte, že autá stoja na všetkých možných miestach. Pred aj za nákupnými centrami, vo dvoroch cudzích objektov, na uliciach pri rodinných domoch. Situácia sa zhoršuje napriek tomu, že mesto každoročne buduje niekoľko odstavných plôch. Od roku 2015 pribudlo v meste viac než tisíc parkovacích miest. Vo väčšine lokalít už dosiahli naplnenie celkovej kapacity parkovacích plôch; viac sa už budovať nedá. Bolo by to na úkor zelene a priestranstiev určených na oddych a rekreáciu detí a obyvateľov.

Na základe všeobecne záväzného nariadenia o dani za užívanie verejného priestranstva mesto vydáva povolenia na vyhradené parkovanie. Napriek tomu, že daň na vyhradené parkovanie od 1. januára tohto roku podľa platného nariadenia výrazne narástla a ročné vyhradené parkovanie stojí majiteľa až 184 eur za jedno auto, z celkového počtu 3 500 parkovacích miest až 1 330 majiteľov áut si zaplatili rezidenti na rok 2023. Tí, ktorí si vyhradené parkovanie nemôžu alebo nechcú zaplatiť, majú často hlavne večer problém zaparkovať v blízkosti svojho bydliska. Parkovacia

politika mesta vyvoláva u obyvateľov rôzne emócie. Sťažností a nespokojných obyvateľov stále pribúda. Dnes si môže ktokoľvek na sídlisku zaparkovať aj päť áut, pričom blokuje miesta svojim susedom, A je to naozaj tak, že v jednej rodine sú pokojne aj 2-3 autá. Mnohí parkujú na jednosmernej ceste po oboch stranách, a potom je prechod ulicou sťažený. Vážna dopravná situácia je pri školách ráno pred ôsmou hodinou. Rodičia privádzajú deti pred školu, asi aj všetci učitelia chodia do práce autom. Celou Pionierskou ulicou stoja denne na ceste zaparkované autá. Veľké parkovisko pred školou je plné.

Ani pri rodinných domoch nie je situácia jednoduchá. Často neparkujú doma vo dvoroch, ale nechávajú autá na ulici a zaberajú verejné priestranstvo. Mesto pripravuje na postupné zavedenie uceleného systému regulovaného parkovania a nové povolenia na vyhradené parkovanie sa už v Brezne vydávať nebudú. Vyhradzovať parkovacie miesta pre konkrétne vozidlá v takom veľkom počte je trvalo neudržateľné.

V priebehu roka 2023 Technické služby Brezno vybudovali ďalšie parkovacie miesta na sídlisku Mazorníkovo, Ulici Fraňa Kráľa a v Štvrti Ladislava Novomeského. Nové odstavné plochy zhotovili zo zatrávňovacích tvárnic, ktoré zabezpečujú dostatočný odvod zrážkovej vody a sú tak vhodnou a hlavne ekologickou alternatívou pre spevnenie veľkých parkovacích plôch.